

# Prezident Klaus: Příští státní rozpočet a manželství pro všechny

- CZ24 News | 24. června 2023

**ČESKO: Ve středu vláda projednávala první verzi návrhu státního rozpočtu na rok 2024. Nemohla to být snadná diskuse - nejsme ještě ani v polovině roku 2023 a už víme, že jsme plánovaný deficit státního rozpočtu na celý tento rok „splnili“, resp. vyčerpali už za prvního půl roku. To se špatně plánuje rok příští.**

Něco o tom vím. Ekonomická data máme k dispozici zatím jen za první čtvrtletí (a to ještě předběžná), zbytek letošního roku je zcela neznámý. Špatně se uvažuje o rozpočtu roku příštího, když se o budoucím vývoji HDP nedá říci - vzhledem k obrovskému množství neznámých veličin - skoro nic. Jako makroekonom a bývalý ministr financí vím, že je korelace mezi vývojem HDP a vývojem státního rozpočtu (vlastně jeho příjmů) velmi těsná. I za komunismu jsem měl ve Státní bance československé svůj makroekonomický model, který vazbu těchto dvou veličin i tehdy potvrzoval. Nedovedu si představit, že by to teď mohlo být jinak. Musíme být zvědaví i na to, jak rychlý růst HDP ministr Stanjura předvídá pro rok 2024. Asi téměř nulový, přesto výdaje státního rozpočtu rychle rostou.

Deficity státního rozpočtu nás děsí už dlouho. V posledních třech letech byl roční deficit 376, 420 a 360 miliard korun, což jsou hrozná čísla. Pro letošní rok byl schválen deficit ve výši 295 miliard. Ve středu přišel Stanjura pro rok 2024 s deficitem 235 miliard, což je pro mne zcela nepřijatelné číslo.

Prezident Zeman ve svých rozhovorech odmítá komentovat prezidentování svého nástupce s velmi rozumným argumentem: nic dobrého o něm říci nemohu a nic špatného o něm říkat nechci. Měl bych se z toho poučit a radši nic neříkat. V úterý 20. června však promluvil prezident Pavel na podivné slavnosti na Pražském hradě, údajně ke 30. výročí České republiky. Pořádala ji jakási soukromá neziskovka Jagello v den, který s výročím založení České republiky nemá nic společného. (Přiznám se, že mne tato neziskovka také zvala, ale já jsem její pozvání na tuto akci rozumně nepřijal.)

Prezident Pavel tam mluvil o potřebě našeho dnešního „příklonu k Západu“ a k „opuštění blouznění o Česku jako prostoru a mostu mezi Východem a Západem“. To opravdu nevím. My Západ jsme. Byli jsme Západem vždy, to jen komunismus nás chtěl od Západu trochu odstrčit. Že bychom měli být mostem mezi Východem a Západem, říkal naposledy na počátku 90. let prezident Havel. Všichni jsme to tehdy kritizovali, protože jsme žádným meziprostorem být nechtěli. Cítí to právě dnes prezident Pavel znovu jako aktuální problém? Má nějaké důkazy o tom, že někdo z občanů České republiky chce, abychom se „mostem“ stali? Nevím. Legitimní debata o příčinách války na Ukrajině není debatou o příklonu k Západu. Je o racionální cestě k tomu, jak válku ukončit.

Prezident Pavel také s předstihem poslal videozdravici na konferenci „Manželství a rodičovství pro gay a lesbické páry“. Má mandát v této věci zaujmout jednoznačný názor? Schválil něco takového náš parlament? Proběhlo o tom referendum? Česká republika byla dlouho opatrná a relativně konzervativní, a i já jsem jako prezident napsal prezidentské veto k zákonu o registrovaném partnerství, což bylo předejrou současných debat. Je k dispozici jak na mé webové stránce (<https://www.klaus.cz/clanky/47>), tak jako knižní publikace Centra pro ekonomiku a politiku. Přečetl si mé argumenty? A tisíc dalších argumentů? Chce rozbít naši zemi rozbitím rodiny jako základního sociálního svazku? Chce nás zcela atomizovat? Byl i proto k této své funkci vybrán a zvolen? Nemyslím, že to všichni jeho voliči věděli.

Už jsem si zvykl v těchto pravidelných glosách připomínat různá výročí, protože vím, že je minulost klíčem k přítomnosti i budoucnosti. Tento týden jsou zajímavá literární výročí hned dvě. Ve čtvrtek 22. června to bylo 125 let od narození významného německého spisovatele Ericha Maria Remarquea, člověka, který seznámil několik generací Evropanů s tragédiemi první a druhé světové války. Jeho slavné romány jsou dodnes velmi čtivé a poučné a nahrazují – i když jsou „jenom“ fictions – studium méně čtivých historických děl. Moje zkušenost říká, že stojí za to, si vždy po několika letech některou z jeho knih přečíst. V mém případě tou poslední nedávno bylo **„Čas žít, čas umírat“**.

O pět let mladší byl George Orwell, jehož 120. výročí narození je v neděli 25. června. Jeho literární dílo je velké a zajímavé, ale jeho **„Farma zvířat“** a zejména **„1984“** znamenají kánonické antiutopie o totalitních režimech. Kdo je nečetl, má co dohánět. Nezapomenu na zhruba polovinu 60. let, kdy v Ekonomickém ústavu jeden náš kolega, specialista na problematiku zemědělství, dostal poštou z Ameriky knihu „Animal Farm“. Nevěřili jsme svým očím, že se komunističtí cenzoři nechali tak snadno obalamutit.

Když jsem se v roce 1969 dostal do Ameriky, kromě vlastního studia jsem tam měl i řadu besed nejen na univerzitách, ale i na high schools. Vzpomínám si, že jsem byl také na besedě na střední škole v městě Syracuse (na sever od New Yorku) a studenti mi říkali, že jako povinnou literaturu mají i Orwellovu Animal Farm. Jejich otázka byla těžká: „je to u vás v tom komunismu opravdu takové, jak to Orwell popsal?“. Odpovídal jsem něco jako, že je Orwellova kniha geniální nadsázkou, ale že je realita daleko složitější a komplikovanější, v dobrém i špatném. Už je to 54 let, ale tak nějak to bylo.

AUTOR: Václav Klaus